

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

HILMO

Sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteri

Hanna Rautiainen

Ylilääkäri

Terveydenhuollon tilastointi / HILMO

- Tiedon keräys perustuu lakiin (556/1989) ja asetukseen (774/1989) terveydenhuollon valtakunnallisista henkilörekistereistä
- Merkittävä osa sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisestä tilastoinnista perustuu Hilmo-tietoihin ja Hilmo-tiedot ovat osa Suomen virallisia tilastoja.
- Tieto kerätään henkilötunnisteellisena, joka mahdollistaa tilastotuotannon sekä henkilöittäin että hoitajaksoittain. Lisäksi tietoja voidaan yhdistellä esim. hoitokohteiksi

Terveydenhuollon tilastointi

- THL kerää vuosittain terveydenhuollon palveluntuottajilta hoitoilmoitukset :
 - Julkisen terveydenhuollon laitoshoido (erikoissairaanhoido ja perusterveydenhuolto) ml. päiväkirurgia
 - Erikoissairaanhoidon avohoido
 - Yksityisten palveluntuottajien vuodeosastohoido ja kirurgia
 - Sosiaalihuollon laitospalveluiden käyttö
 - Perusterveydenhuollon avohoido (AvoHilmo, käyttöönottoaiheessa)
- Uusia lakien ja asetusten perusteella seurattavia ja valvottavia (Valvira) asioita tullut 2000-luvulla, osa tiedoista tuotetaan hoitoilmoitusrekisterin perusteella, vaikuttavat tietosisältöön
 - Hoitoonpääsy (TH-laki)
 - Neuvola-asetus (seurataan jatkossa AvoHilmon kautta)
 - Seulonta-asetus
 - Rokotustiedot

Terveydenhuollon tilastointi

- Hilmo tiedot muodostavat merkittävän tietovarannon, joka mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan seuraamisen useamman vuoden ajalta.
- Oleellista tietojen oikeellisuus ja kattavuus

Tiedon käyttö

- Kansainvälisesti
 - Pohjoismaisiin sosiaalihuollon (Nososko) – ja terveydenhuollon (Nomesko) tilastoihin
 - EU-tasolla Eurostatin tilastot
 - maailmanlaajuisesti WHO:n ja OECD:n tuottamiin tilastoihin
 - tutkimus
- Kansallisesti
 - sosiaali- ja terveydenhuollon lakisäätteisten tehtävien toteutumisen seurantaan
 - tutkimus
- Paikallisesti (palveluntuottajien näkökulma)
 - Raportointia kehitetään edelleen
 - Tilastoraportit verkossa
 - Asiantuntijaryhmän työ alkamassa

Uudet tiedot 2012 / luokitusmuutoksia

- Hoidon haittavaikutukset (Tarja Vainiola)
 - Kansallinen potilasturvallisuusstrategia (julkistettu 29.1.2009)
[Potilasturvallisuusstrategia - THL](#)
- ”Hoitokriteeristön käyttö” nimi muutettu muotoon ”Kiireettömän hoidon perusteet”
 1. Kiireettömän hoidon perusteet toteutuivat
 2. kiireettömän hoidon perusteita ei käytettävissä
 3. kiireettömän hoidon perusteet eivät toteutuneet
- Tehohoito

Kiitos ja Tervetuloa

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Haittavaikutusten ilmoittaminen osana potilasturvallisuutta

Perusterveydenhuollon laitoshoidon hoitoilmoitusjärjestelmän koulutus
8.11.2011

Potilasturvallisuutta taidolla kansalliset talkoot 2011-2015

- [Potilasturvallisuutta taidolla](#) ohjelma on yksi THL:n kärkihankkeita
 - Toteutetaan yhteistyössä terveydenhuollon toimintayksiköiden ja kansallisten kumppaneiden kanssa
 - Terveydenhoitolaki (§8)
 - Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua
 - Potilasturvallisuusasetus (§3)
 - potilasturvallisuudella tarkoitetaan periaatteita ja toimintakäytäntöjä, joilla varmistetaan potilaiden terveyden- ja sairaanhoidon palvelujen turvallisuus (luonnos)
 - Kansainvälinen kehitystoiminta
 - [OECD:n laatuindikaattorit](#)
 - WHO:n julkaisu ”[Learning from Error](#)”
 - [Leikkaustiimin tarkastuslista](#)

- Suomessa haittatapahtumat aiheuttavat
 - 700- 1700 kuolemaa vuodessa
 - yhdelle sadasta sairaalapotilaasta hoidosta koituu vakava terveyshaitta
- Haittatapahtumien seurauksena
 - Inhimillistä kärsimystä
 - kustannuksia terveydenhuollolle noin miljardi euroa vuodessa
- Vähintään puolet haittatapahtumista on ehkäistävissä järjestelmällisellä turvallisuusriskien ennakoinnilla.

Potilasturvallisuutta taidolla –ohjelman osiot

1. Yhdessä riskit haltuun
2. Johto johtamaan
3. Taidot karttumaan
4. Toimivat työkalut käyttöön
5. Kokemukset ja tiedot kiertoon
6. Ideasta tutkimukseen ja sovellukseen

Osio 4: Toimivat työkalut käyttöön

- Terveystenhoidon eri ammattilaisilla on käytettävissään työkaluja potilasturvallisuuden edistämiseksi päivittäisessä työssä ja he osaavat käyttää niitä.
- Yksiköissä ja alueellisesti ja kansallisesti on käytettävissä monipuolista **seurantatietoa potilasturvallisuudesta. Tieto on luotettavaa, kattavaa ja vertailukelpoista.**

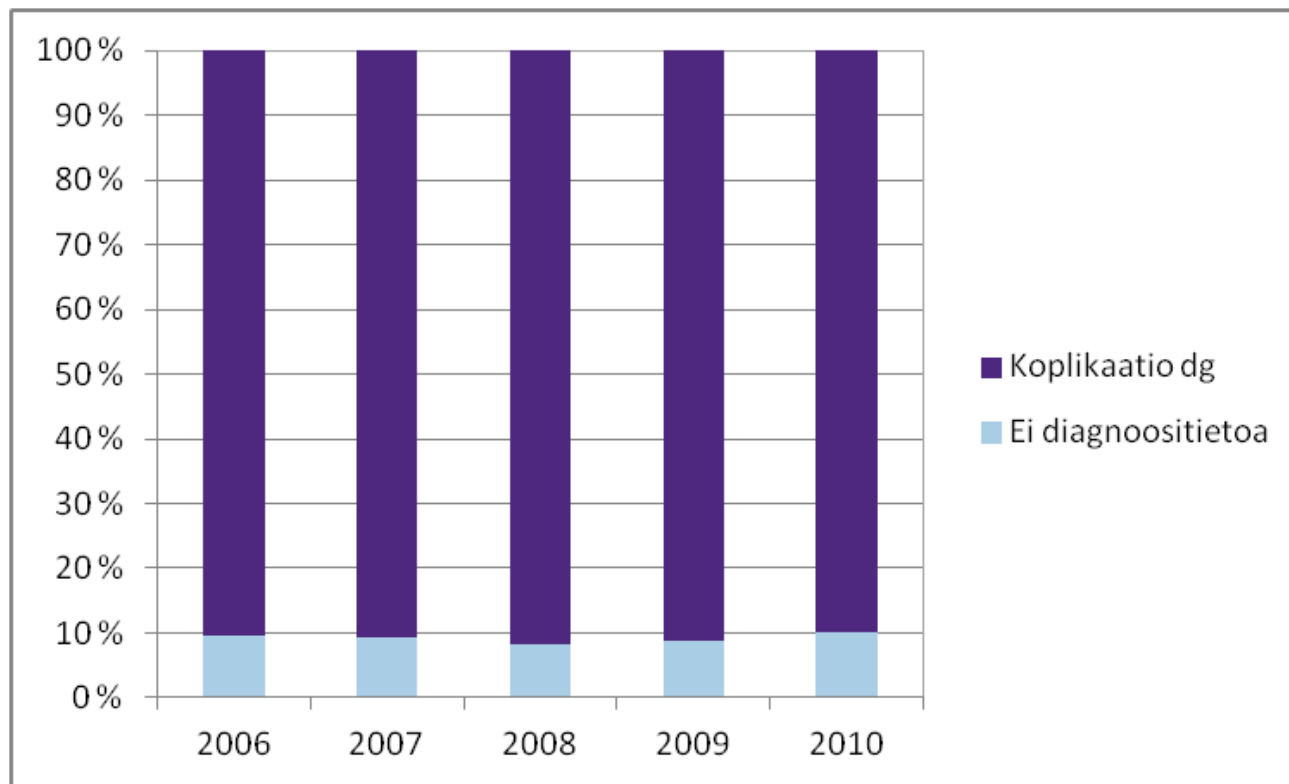

Hoidon haittavaikutus

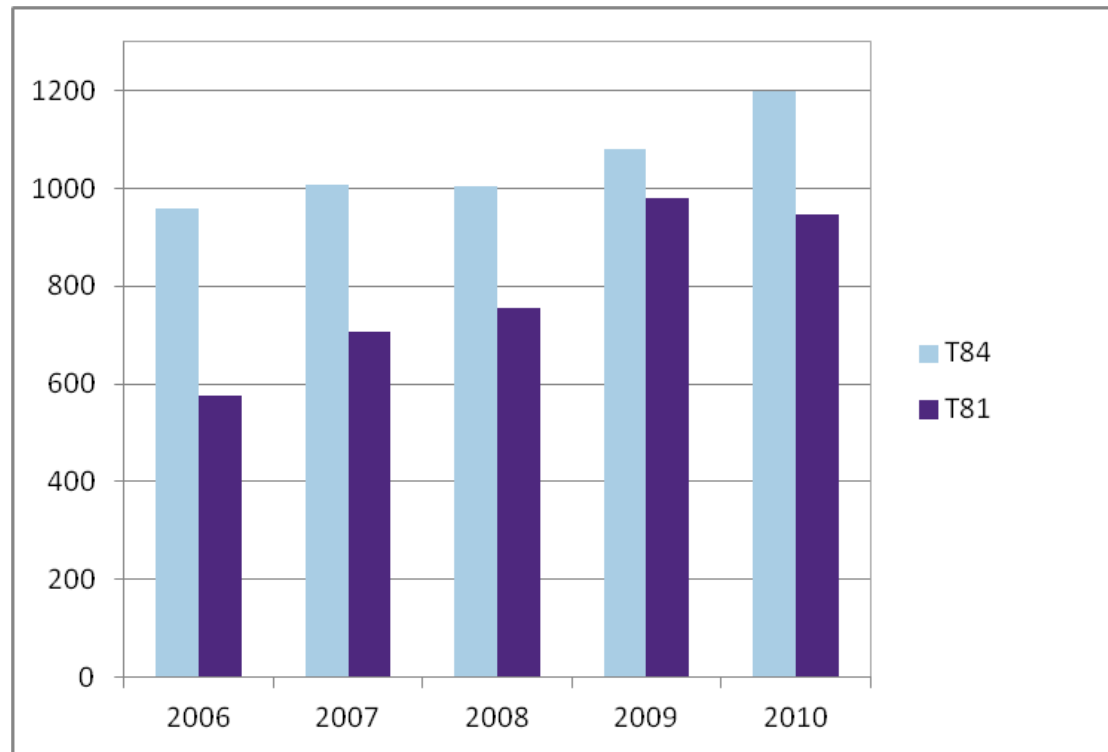
- On terveydenhuollon ammattihenkilön antamaan hoitoon tai suorittamaan toimenpiteeseen liittyvä **odottamaton seuraamus**, joka aiheuttaa **potilaalle** normaaliin hoitoon verrattuna **objektiivista haittaa, hoidon keston pidentymistä ja lisääntyneitä hoitokustannuksia**.
- Operatiivisessa hoidossa haittavaikutus on erityisesti myös **myöhempi suunnittelematon samaan vaivaan tai sairauteen liittyvä uusintaleikkaus**.
- [Lääketieteellisen hoidon haittavaikutusten kirjaamiskäytännön ja tilastoinnin kehittämisen asiantuntijaryhmän raportti.](#) (STAKES Työpapereita 6/2007)

Haittavaikutuksen kirjaaminen diagnoositietoon (EA98, N 11 019)

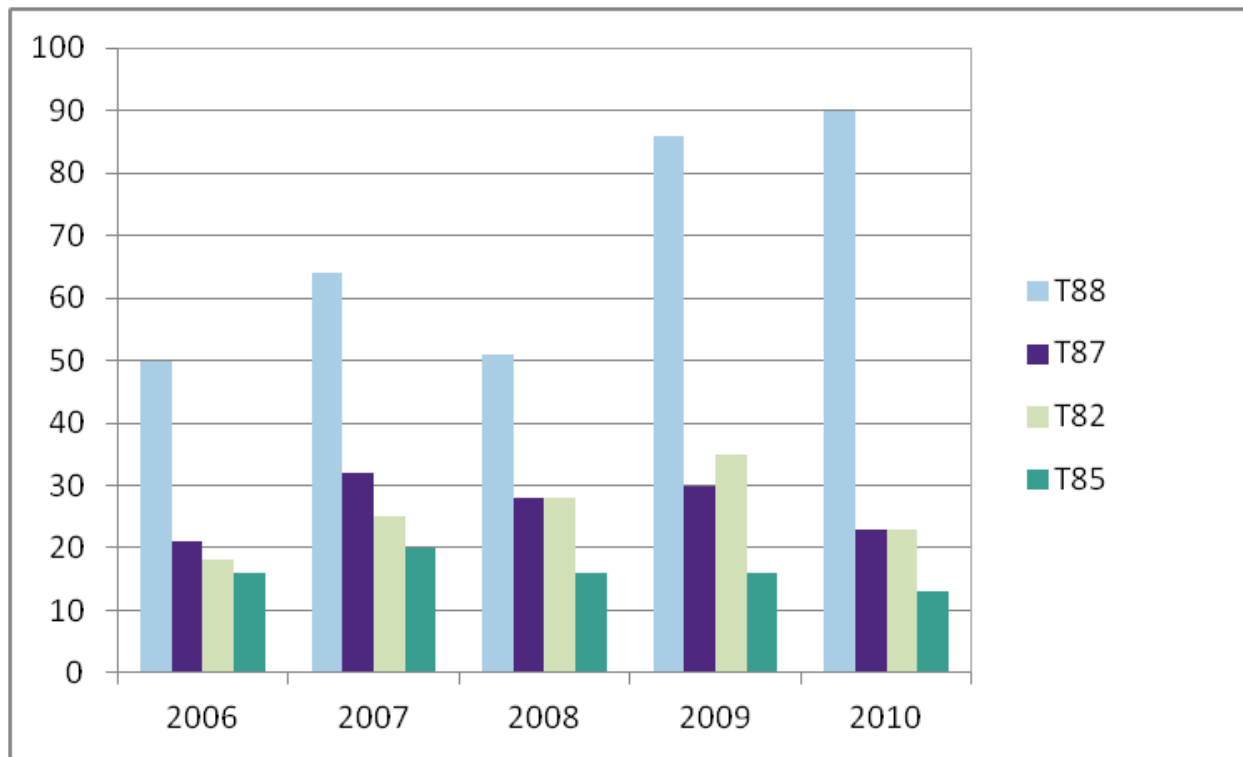
Kaksi yleisintä haittavaikutusdiagnoosia (EA98, N 9 216)

T84 [Ortopedisten implanttien ja siirteiden komplikaatiot](#)

T81 [Muualla luokitamattomat toimenpiteiden komplikaatiot](#)

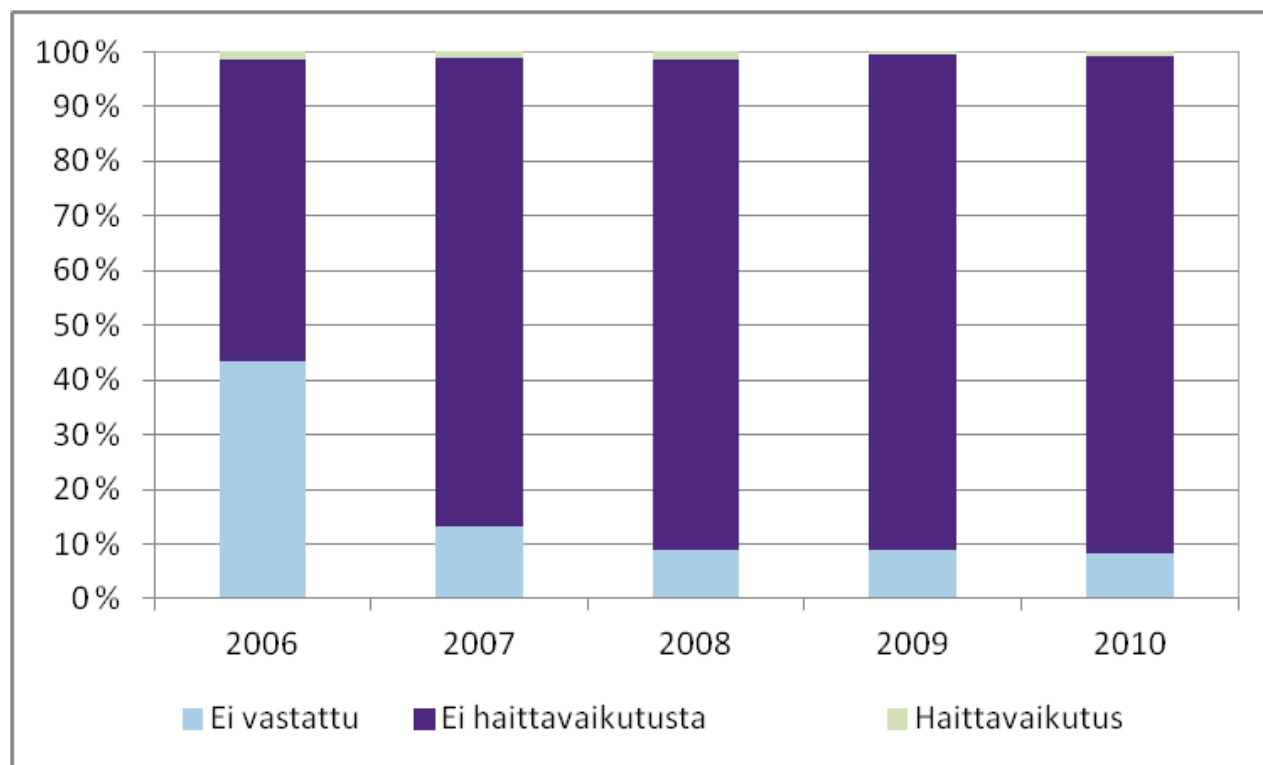

EA 98, N 685

- T88 [Muut muualla luokitattomat kirurgisen ja muun lääketieteellisen hoidon komplikaatiot](#)
- T87 [Uudelleenkiinnitysleikkaukselle ja amputaatiolle ominaiset komplikaatiot](#)
- T82 [Sydän- tai verisuoniproteesien, -istutteen tai -siirteiden komplikaatiot](#)
- T85 [Muiden sisäisten implanttien ja siirteiden komplikaatiot](#)

Haittavaikutuksen esiintyvyyttä kartoittavan kysymyksen vastaukset (EA 98, N 11 019)

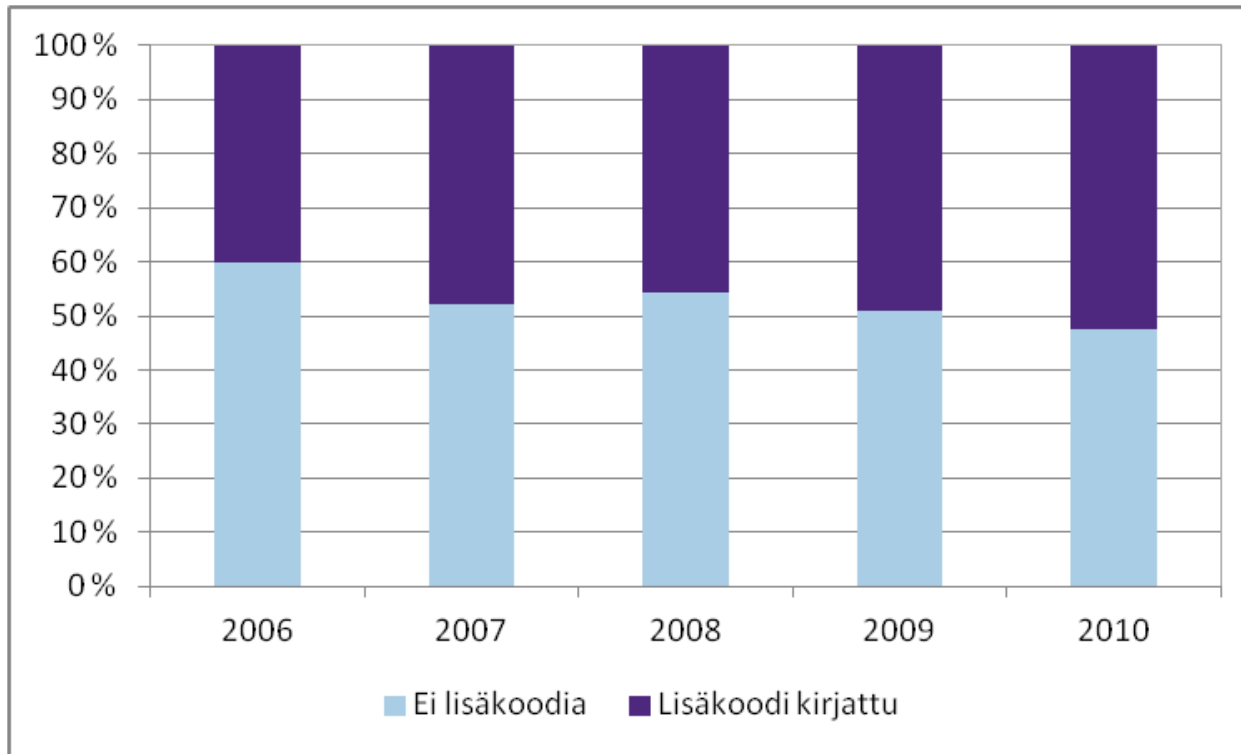

Hoidon haittavaikutustyyppien ilmaisevat lisäkoodit

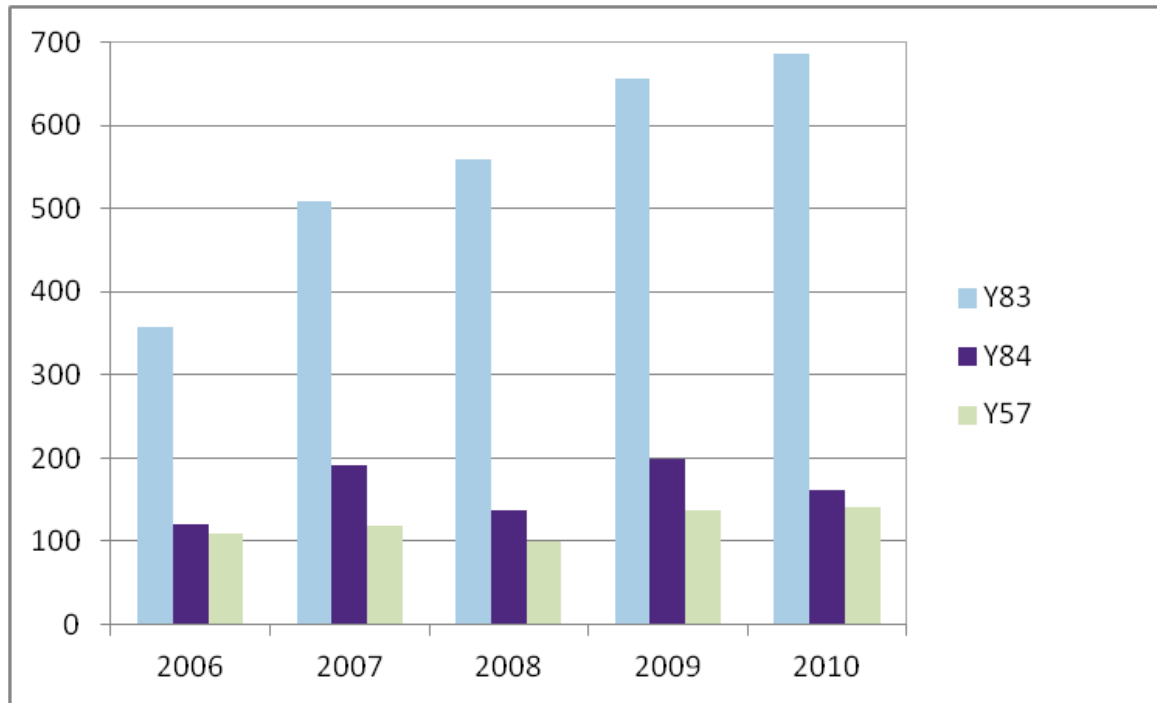
- Lisäkoodi ilmaisee haittavaikutuksen syyn
- Lisäkoodi on ICD-10 mukaisen diagnoosin lisämääre
 - Y40–Y59 Lääkeaineiden, lääkkeiden ja biologisten aineiden haittavaikutukset hoidon yhteydessä
 - Y60–Y69 Potilaan lääketieteellisen hoitoon liittyvät vahingot
 - Y70–Y82 Hoitovahinkoja ja haittavaikutuksia aiheuttaneet laitteet
 - Y83–Y84 Lääketieteellisten toimenpiteiden jälkeen ilmenevät haittavaikutukset
 - Y88 Lääketieteellisen hoidon myöhäisvaikutukset

Lisäkoodin käyttö haittavaikutusten yhteydessä (EA98, N 11 019)

Kolme yleisintä Y-koodia vuosina 2006-2010

EA 98, N 4182

Y83

Leikkaus tai muu kirurginen toimenpide, joka on aiheuttanut potilaassa epänormaalien reaktion tai myöhemmän komplikaation ilman että toimenpiteen aikana mainittiin vahingosta

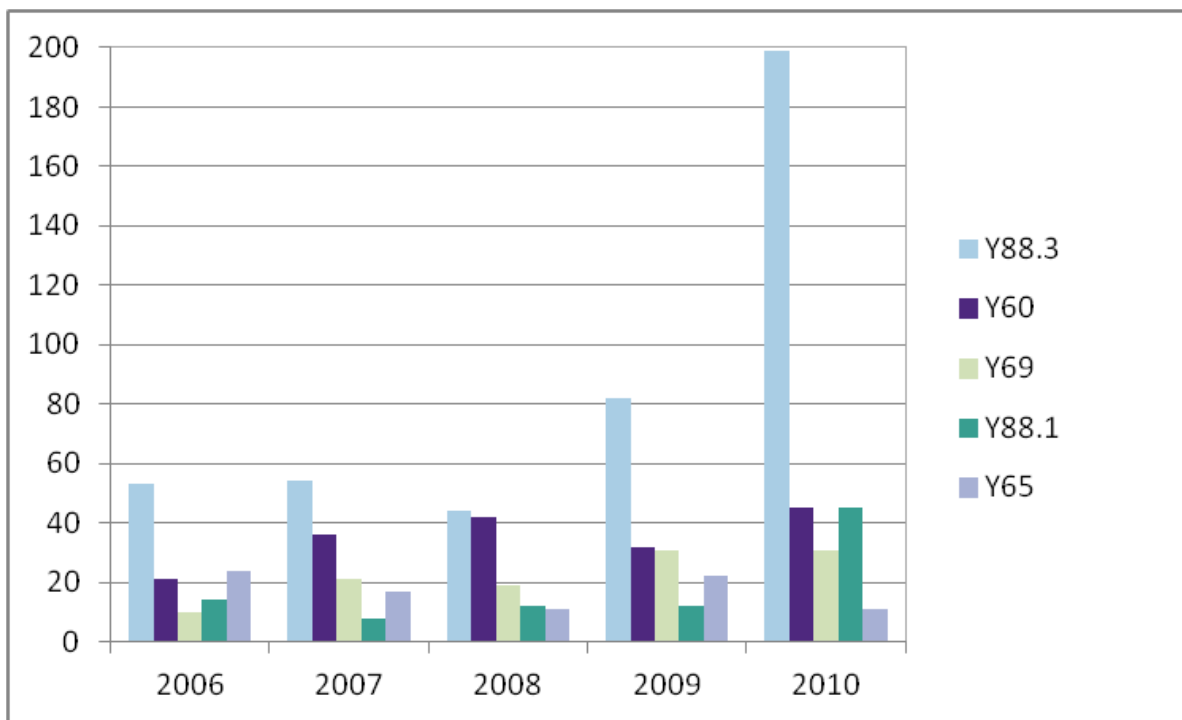
Y84

Muu lääketieteellinen toimenpide, joka on aiheuttanut potilaassa epänormaalien reaktion tai myöhemmän komplikaation ilman että toimenpiteen aikana mainittiin vahingosta

Y57

Lääkkeen tai lääkeaineen haittavaikutus

EA 98, N 896

Y88.3

[Lääketieteellisen toimenpiteen jälkeen ilmenneet pitkäaikaiset haittavaikutukset ja myöhemmät komplikaatiot](#)

Y60

[Kirurgisen tai muun lääketieteellisen hoidon aikana vahingossa syntynyt haava, punktio, perforaatio tai verenvuoto](#)

Y69

[Määrittämätön tapaturma kirurgisen tai muun lääketieteellisen hoidon aikana](#)

Y88.1

[Kirurgisen tai muun lääketieteellisen hoitoon liittyneiden vahinkojen myöhäisvaikutukset](#)

Y65

[Muu tapaturma kirurgisen tai muun lääketieteellisen hoidon aikana](#)

Haittavaikutuksen kirjaaminen vuodesta 2012

1. Hoitojakson tai käynnin aikana todettu uusi haittavaikutus
2. Hoitojaksolla tai käynnillä hoidettu aiemmin ilmennyttä haittavaikutusta
3. Hoitojaksoon tai käyntiin ei liity haittavaikutusta

Kirjaaminen: Uusi haittavaikutus

1. Pää- ja sivudiagnoosit normaalin käytännön mukaan
2. Haittavaikutuksen tyypin ilmaiseva lisäkoodi (Y-koodi)
3. Haittavaikutuksen ICD-10 mukainen diagnoosi
4. Haittavaikutuksen aiheuttama uusintatoimenpide ilmaistaan ZS-koodilla
 - ZS-koodi liittää uusintatoimenpiteen alkuperäiseen toimenpiteeseen
 - Laatikkoon kirjataan alkuperäisen toimenpiteen elinryhmän mukainen kirjain

Z S 0 0

Kirjaaminen: lääkeaineen ja rokotteen aiheuttama haittavaikutus

1. Pää- ja sivudiagnoosit normaalin käytännön mukaan
2. Haittavaikutuksen tyypin ilmaiseva lisäkoodi (Y57, Y58, Y59)
3. Haittavaikutuksen ICD-10 mukainen diagnoosi (T88.6, T88.7)
4. Diagnoosien syykoodeihin kirjataan haittavaikutuksen aiheuttaneen lääkeaineen ATC-koodi

Kirjaaminen: aiemmin ilmennyt haittavaikutus

1. Pää- ja sivudiagnoosit normaalin käytännön mukaan
2. Haittavaikutuksen tyypin ilmaiseva lisäkoodi (Y-koodi)
3. Haittavaikutuksen ICD-10 mukainen diagnoosi
4. Sen hoitojakson tai käynnin **diagnoosi** , josta hoidon haittavaikutus on aiheutunut, kirjataan haittavaikutustyyppi- ja diagnoosi kenttiin
 - Mikäli päädiagnoosi ja haittavaikutusdiagnoosi ovat samoja, ei haittavaikutusosioon tarvitse diagnoosia kirjata uudelleen.

Edistetään potilasturvallisuutta Hilmo-tiedoilla!

